



Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XVIII. Quæ est tertia de eodem argumento, exponit hujus præcepti perfectionem ex imitatione Sanctorum & similitudine Dei.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56333)

quidem omnibus; & quæ etiam obfer-
vare posses, si velles, nam ad omnia
gratiam obtulit, & auxilium. Vide et-
tiam de cælo ipsum tibi offerentem pal-
mas innumeras, & coronas, quibus a-
nimatus ad summa omnia, & excelsa
aspirare potes. Aude aliquid tantâ lau-
de, & tantâ mercede dignum: quod do-

nare nobis dignetur Jesus Christus Ec-
clesiæ Sponsus. Trahe nos post te, in
odorem unguentorum tuorum curre-
mus: unguenta illa, tua sunt præcepta,
tua sunt consilia, tua sunt exempla, tua
sunt præmia, ad quæ omnia vos voco,
& invito, cum gratiâ Domini nostri
Jesu Christi. Amen.



FERIA SEXTA CINERUM,

CONCIO TERTIA

DE DILECTIONE INIMICORUM,

Huius præcepti perfectio ex imitatione Sanctorum, &
similitudine Dei.

Diligite inimicos vestros. Matth. 5.

ACTURUS iterum de perfe-
ctione legis Evangelicæ, quæ
nobis præcipitur non modo
inimicos nostros non ulcisci,
aut odire, sed etiam eos amare, & iis
benefacere, hinc alteram huius legis pro-
bationem sumimus, quod ea sit optima
imitatio Sanctorum Christi & Dei, in
qua imitatione consistit nostra perfec-
tio: etenim illi sunt nostrarum actio-
num regulæ, quibus nos oportet con-
formes esse.

Atque ut à Sanctis initium ducamus
cave ne putes alia nobis, alia ipsis data
esse præcepta, vel consilia: eadem om-
nibus proposita sunt: ne dicas, ista
bona sunt pro Sanctis, non pro nobis;

cum ad omnes æqualiter spectent: sed
in illis maior fuit observatio. Ad hæc
cum eos habeamus vitæ magistros, nos
operibus magis, quam verbis docue-
runt; unde nostra perfectio in eorum
imitatione consistit. Denique ea omnia
quibus ipsi perfecti extiterunt, nos et-
tiam perfectos efficient, secundum il-
lud ad Hebræos 13. *Quorum intuentem
exitum conversationis, imitamini fidem:* Un-
de vis initium ducam: an à veteri, an à
novo Testamento; istud propius est, &
magis nostrum, & in eo sunt illustriora
exempla. Qui primus omnium vitam,
& sanguinem pro Christo profudit, fuit
Stephanus: illius præclaræ virtutes
in actibus Apostolorum prædicantur:

Stepha

Stephanus autem plenus gratia & fortitudine, faciebat signa, & prodigia magna in populo: Sed quod ultimum de eo narratur, & in quo vitam finivit, quasi aliud nihil melius superesset, hoc fuit, quod inter eos à quibus lapidabatur constitutus, & ab omni turba lapidibus appetitus, lapidesque nivis instar excipiens, neglectis qui inde oriebantur doloribus, diceret: *Domine ne statuas illis hoc peccatum.* Et ut intelligas (ait Chrysostomus homil. de cruce & labore) hæc illum diligenter, & accuratè egisse, non simpliciter oravit, neq; obiter, & leviter; neq; stans, sed positus genibus, cum dolore, & cõpunctione, & cum multa cõpassione: *Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino.* Hic vitã, hic virtutem, hic õpus omne finivit: neque enim absoluto opere superfuit quod ageret. Vide omnes huius actionis circumstantias, nulla est quæ summam virtutem non ostendat. Vide quo in statu, quomodo tractatus, in ipso calore injuriæ: parum putat quod ipse ignoscat, nisi Deus ipse ignoscat, idq; ipse sic rogat, ut nihil pro se ita petierit, adeo omnes huius virtutis numeros implevit. Ac ne putes singulare fuisse tantum exemplum: vide aliud in Apostolo Paulo expressum, qui postquam omnes suas passiones enumeravit 1. Cor. 11. *In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter, à Iudæis quinque quadragenas, una minus accepi, ter virgis cõsus sum, semel lapidatus sum: cum totam illam seriem tormentorum percensuisset, & innumeras insidias quas quotidie à Iudæis sustinebat: de illis tamen sic sentit Rom. 9. Optabam enim ego ipse*

anathema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei, secundum carnem, qui sunt Israëlita: sive Apostolus per hæc verba intelligat mortem, sive, interpretatur Sanctus Chrysost. privationem gloriæ cælestis: seu ut alij putant disationem vocationis ad fidem: quocumq; modo id intelligatur, non potest ultra progredi dilectio: quod si pro inimicis, & pro persecutoribus, certè nihil addi potest. Ac ne singulos sigillatim recenseam, audi quomodo idem Apostolus, de omnibus Apostolis loquatur, & eorum sequacibus 1. Cor. 4. Puto enim quod Deus nos Apostolos novissimos ostendit tanquam morti destinatos, quia spectaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus: Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo: Non infirmi, vos autem fortes: vos nobiles, nos autem ignobiles: usque in hanc horam, & esurimus, & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus, & laboramus operantes manibus nostris: Maledicimur, & benedicimus: persecutionem patimur, & sustinemus: blasphemamur, & obsecramus: tanquam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsam usque adhuc: Vide quales fuerint Apostoli omnes, & sine ut usurpem verba S. Basilij Homil. de Ira. Quorum tu, dic mihi, cupis esse discipulus, Beatorum-ne hominum, & Deo gratorum; an eorum qui spiritu referti sunt maligno? Sed ne omnes recenseam, revoco te ad Sanctos veteris Testamenti, in quibus hoc admirandum, quod non solum seiplos, sed etiam legem suam superarunt. Etenim uti in altera Concione diximus nõ eis imperata est dile-

dilectio inimicorum, sed permiffa est lex Talionis, *oculum pro oculo, & dentem pro dente* eijcere potuerunt, & par pari referre: eos tamen nihil minus quam Apostolus effecisse reperies: audi enim quid dicat Moyfes toties à Judæis, calumniis appetitus, cum Deus ad ulcifcendas eius injurias se paratum ostenderet. Num. 14. *Dimitte obsecro peccatum populi huius, secundum magnitudinem misericordie tue.* Et Exod. 32. *Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti:* Vides hominem justum securitatem suam aliorum saluti postposuisse: At tu ô Moyfes, nihil peccasti, cur alieni supplicij vis esse participes? Non sentio felicitatem, respondet hominum mitissimus, si alij rebus adversis conflitentur. Quid memorem Davidis facta, cum Saülis persecutionem perpeffus est: plus temporis ista exigent, si singula enarrare vellem: simile tantum profero eiusdem dictum: 2. Reg. 24. Nam cum videret Angelum stricto gladio, populum deleturum, sic oravit. *Ego sum qui peccavi. Ego iniquè egi; isti qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur obsecro manus tua contra me, & contra domum patris mei.* An non Samuël Propheta à populo suo affectus est injuriâ, contemptus, & rejectus, & tantâ ignominia notatus ut eum Deus voluerit consolari, partem ignominia in se recipiens his verbis 1. Reg. cap. 8. *Non te abjecerunt, sed me, ne regnem super eos:* Quid igitur ille sic rejectus, & contemptus? audi quid dicat 1. Reg. cap. 12. *Absit autem à me hoc peccatum in Dominum, ut cessem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam, & rectam.* Peccatum arbitratus est,

non orare pro illis, à quibus injuriam acceperat, & illis non benefacere: ut scias justos omnes hunc sensum habuisse. Sed quæ dicta sunt in unum colligamus. Stephanus dixit. *Domine ne statuas illis hoc peccatum:* Paulus dicebat, *optabam anathema esse à Christo pro fratribus meis, secundum carnem:* Apostoli omnes maledicuntur, & benedicunt: persecutionem patiuntur, & sustinent: blasphemantur, & obsecrant: Moyfes dicit: *Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti.* David ait. *Vertatur obsecro manus tua contra me, & contra domum Patris mei.* Et Samuël. *Absit à me hoc peccatum in Dominum ut cessem orare pro vobis:* Vide quid post hæc exempla te facere deceat: ac discas hunc omnium Sanctorum sensum fuisse, ut aliorum felicitatem præferrent suæ. Sed quid ego Sanctos commemorem, cum Sancti Sanctorum exemplum habeamus, de quo ait Apost. Rom. 15. *Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est, impropria impropertantium tibi, ceciderunt super me.* Porro cum Christus datus fuerit hominibus in exemplum, certum est in eius perfectâ imitatione sitam esse perfectionem: Nam ut ipse dixit Matth. 10. *Non est discipulus super magistrum: nec servus super Dominum suum: sufficit discipulo, ut sit sicut magister eius, & servo, sicut Dominus eius.* At licet Christus semper fuerit in omni virtute perfectus, ut tamen dicitur de eius infantia Luc. 2. *Et Jesus proficiebat sapientiâ, & etate & gratiâ apud Deum, & homines:* non quidem habitu, sed actibus; ita quoque in Cruce summa dedit exempla: quid porrò fecit in Cruce? cum esset in summâ supplicij acer-

acerbitate, post vincula, post sputa, post convicia, post illusiones, post alapas, post flagella, post spinas, post crucem: cum iam morienti maxime illuderent. Matth. 27. *Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua & dicentes: Vah, qui destruis Templum Dei, & in triduo illud reedificas: salva te ipsum: si Filius Dei es, descende de Cruce: similiter & Principes Sacerdotum illudentes cum Scribis & senioribus dicebant: alios sal vos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israël est, descendat nunc de Cruce, & credimus ei: confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum. Dixit enim quia Filius Dei sum. Id ipsum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. Jesus mansuetissimus inde occasionem accepit bene illis faciendi, conversus ad Patrem, Luc. 23. *Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt: Vide bonitatem: Non modo fert placide quæ inferebant tormenta: non modo non ulciscitur: non modo non poscit à Patre vindictam: sed nec Patrem ulcisci permittit: immò veniam petit: immò excusat: immò pro illis iisdem moritur: & dū urgent, ut descendat de Cruce, ut credant in eum, eo ipso non descendit, quod sanè mirum est. Ille quidem terram commovet, petras scindit, aperit sepulchra, Solem obscurat, diem nocte tegit; non ut hostes ulciscatur, sed ut sciret ipsum parcere non impotentia, sed misericordia: ac ne putes ipsum à Patre suo auditum non fuisse, ait Apostolus Hebr. 5. *Exauditus est pro sua reverentia.* Hinc enim multi redierunt percutientes pectora sua: hinc conversus est Paulus: hinc tria Judæorum millia unâ concione con-**

vertit Petrus Act. 2. *Et apposta sunt in die illa anime circiter tria millia: Et Act. 4. Multi autem eorum qui audierunt verbum, crediderunt; & factus es numerus virorum quinque millia: & aliis vicibus Judæorum innumeri conversi sunt: Audi quid dicat Jacobus ad Paulum Act. 21. Vides frater quot millia sunt in Judæis qui crediderunt.* Certè ut ait S. Basilius homil. de Irâ. *Multa tibi toleranda, ut ad eius imitationem pervenias.*

Sed tibi Christum ut hominem proposui, vis ut Deum? & ut ipse loqui solebat cum esset sermo de Divinitate, vis ut Patrem eius tibi proponam? hoc enim ipse exemplum nobis in Evangelio proposuit Matth. 5. *Diligite inimicos vestros: Benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persequentibus, & calumniantibus vos, ut sitis filij Patris vestri qui in cælis est, qui solem suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit super justos, & injustos: & totum claudens discursum. Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est, in cuius clausulæ verbis, hæc continetur.*

I. Perfectionem consistere in similitudine cum Deo: Unde concludit. *Estote ergo vos perfecti sicut & Pater vester cælestis perfectus est: præcesserat autem sermo de similitudine. Ut sitis filij Patris vestri, hoc est similes Patri vestro, id enim significat filiatio. Ratio vero est. Quia omnis perfectio effectus consistit in adæquatione eius cum sua causâ: qui itaque Deo similis est, ille perfectus est. Deinde omnis perfectio est in Deo, ille igitur perfectus est, qui est Deo similis: itaque uti bene advertit S. Chryl. non Angelorum, aut Archangelorum simili-*

tudinem nobis Christus proposuit, sed ipsius Dei.

2. Cùm ea similitudo cum Deo possit respicere varias Dei perfectiones, eam potissimum respicere quæ consistit in misericordiâ. In primis, quia hæc est perfectio quæ primum innotescit in Deo, ac magis elucet: Psal. 32. *Misericordiâ Domini plena est terra: & sæpe, ut Psalm. 144. Miserationes eius super omnia opera eius, quod iuvat ad imitationem: Nam licet sit æquè iustus ac misericors, eius tamen iudicia sæpè sunt occulta; misericordia semper manifesta: deinde, plus de illa gloriatur: Unde sic orat Ecclesia. Deus cui primū est misereri semper, & parcere: deinde hujus virtutis nos potissimū vult esse imitatores: itaque quod ait sanctus Mattheus cap. 5. *Esote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: sic exponit. S. Luc. cap. 6. Esote misericordes, sicut Pater vester misericors est: unde tam crebra ad misericordiam invitatio.**

3. Ad eam perfectionem misericordiæ quæ vult præcipuè gloriari tendere homines debent ex filiatione, quia filiationem decet similitudo, præsertim ratione principij, unde res oritur: In nobis autem oritur filiatio ex misericordia: ipse enim per misericordiam genuit nos, secundum illud 1. Pet. 1. *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam, &c. in hereditatem incorruptibilem, &c. unde cum dicitur, ut sitis filij Patris vestri, non*

est inepta propositio, quasi fieri posset, ut quis non esset filius Patris sui: Bene autem, ut quis non esset suo Patri similis: sed cum ista filiatio sita potissimum sit in similitudine, hoc vult Christus; ut qui adoptione sunt filij, moribus etiam sint similes: cum itaque origo filiationis sit ex Dei misericordiâ, ut sit similitudo ratione principij, necesse est ut similitudinem paternæ misericordiæ æmulemur.

4. Eam similitudinē in perfectâ misericordiâ eò usque tendere debere, ut non tantum unusquisque proximum diligat, secundum illud Matth. 5. *Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum: ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros: Item ut non, tantum à te aliquid postulanti concedas, secundum illud. Omni autem, quæ petit à te, da ei, & volenti mutuari à te, ne avertaris. Item ut non tantum beneficias illis, à quibus, aut accepisti, aut vicem expectas: secundum illud Matth. 5. *Si diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & publicani hoc faciunt? Luc. 6. Nam & peccatores diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt; quæ gratia est vobis? si quidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his à quibus speratis respicere; quæ gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus fenerantur, ut recipiant equalia: Mat. 5. Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne, & ethnici hoc faciunt? Sed etiam ut hostibus & inimicis, nullâ habitâ ratione cuiuscumque injuriæ sive in bonis; unde loquitur de sublatâ tunica: sive in corpo-**

corpore; unde sermo est de alapâ: sive in actione, unde meminit angariationis: sive in famâ & honore, unde loquitur de calumniantibus, & persequentibus; summa & optima, & omnia beneficia concedantur, ut sitis filij Patris vestri qui in cælis est qui solem suum oriri facit super bonos, & malos: & pluit super justos, & injustos: Horum beneficiorum meminit, non tantum quia erant notissima iis, quibus loquebatur: sed 1. Quia nulli negata, ut scias nullum inimicum esse excludendum: videmus enim neminem etiam sceleratissimum privari sole, & pluviâ. 2. Quia longè præcipua sunt: ut tu quoque aliis maiora non deneges. 3. Quia per illa, omnia alia bona temporalia concessa sunt: ex his enim tanquã ex causis cætera naturæ beneficia procedunt: ut scias nihil planè ulli negandum esse: 4. Quia æqualiter bonis & malis concedentur, ut scias communia beneficia, & officia æqualiter præstanda esse amicis, & inimicis. 5. Quia supra necessitatem tribuuntur, & supra desiderium eorum qui accipiunt: ut scias ita te gerere cum proximo: si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam; præbe illi & alteram: & ei qui vult tunicam tuam tollere dimitte ei & pallium: & quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo, & alia duo:

5. Huius similitudinis fructum esse filiationem secundum illud, ut sitis filij Patris vestri qui in cælis est: quã dignitate, nescio quid nobilius, quid maius, quid excelsus, quid optabilius fingi possit? secundum illud 1. Ioan. 3. Videte qualem

charitatem dedit nobis Pater, ut filij Dei, nominemur, & simus: Vide autem quid ex tali filiatione sequatur.

1. Quidem maxima in die Iudicij confidentia, secundum illud Ioan. in sua 1. Epist. cap. 4. In hoc perfecta est Dei charitas nobiscum, ut fiduciam habeamus in die Iudicij: quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo. Id est ex Augustino. Quia imitamur illum: Nam in mundo facit solem suum oriri super bonos, & malos, & pluit super justos, & injustos: Ita nos qui non possumus inimicis nostris temporalem solem, & pluviã impartiri, præstamus lachrymas, cum pro illis oramus, & eos beneficiis more cœlestis Patris afficimus: atque in hoc consistit perfecta charitas, neq; enim ulla major, vel divinior esse potest: unde fiducia oritur in die iudicij: quod præmium erit vel maximum, ut cum totus orbis contremiscet coram Iudice, fiduciam habeamus: Nam quid vereatur filius à Patre? an forte ut ab illo non agnoscat? sed similitudo impediens: Quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo: prætereã quia securus erit de misericordiã: Beati enim misericordes, quoniam misericordiam consequentur. Quã enim mensurã mensi fueritis, remetietur vobis.

2. Oritur quædam moralis certitudo, quod simus in gratiã Dei, & quod Deus nos diligat ut filios: rependitur enim dilectio dilectioni: Quia enim inimicos diligimus, Deus nos diligit ut amicos, & filios: præsertim cum cæteri amores possint esse suspecti: inimi-

corum autem amor non possit esse suspectus, cuius aliam causam præter Deum invenire non possumus, quia nimirum eadem est dilectio, & Dei, & inimici: cum non indiligatur inimicus, nisi quia Deus præcepit: unde constat quod diximus maximam esse legis huius perfectionem, cum perfectam charitatem contineat, secundum illa verba Ioannis citata. *In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die Iudicij, quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo.* Vide autem quo tendat illa perfectio, ut sit similis ipsius Dei perfectioni: ait enim Christus. *Estote ergo & vos perfecti, sicut & Pater vester perfectus est.* Et eodem sensu. *Estote misericordes sicut & Pater vester cælestis misericors est.* Nam licet in Deo nihil sit imperfectum, nemo tamen plenitudinem perfectionis ipsius intelligit, nisi charitatem eius agnoscat: est autem quoad effectum charitas eius ad summum perducta in dilectione inimicorum: Vnde S. Ioan. in Epist. 1. cap. 4. *In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.* Quoad effectum nihil majus facere potuit. Sed ut summum charitatis excessum exponat, subdit. *In hoc est charitas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos & misit filium suum propitiationem pro peccatis nostris: Quo proposito exemplo subdit imitationem: Charissimi si sic Deus dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere.* In quibus verbis nullum omnino excipit.

Quæ cum ita sint. Vide, mi Auditor, quâ mercede propositâ ad præclarissi-

imum omnium facinus impellaris, nempe filiatione Dei, eius similitudine, virtutis ipsius participatione, & virtutis & perfectionis ipsius imitatione. Pudeat te intra tam angustos fines tuam virtutem concludere, ut non majora præstes quàm ethnici, *Quam mercedem habebitis? nonne & publicani hoc faciunt? Item si benefeceritis his, qui vobis bene faciunt, quæ gratia vobis est? nam & peccatores hoc faciunt? Item si salutaveritis fratres vestros tantum; quid amplius facitis, nonne & ethnici hoc faciunt?* Attende quos sequaris auctores, publicanos, peccatores, ethnicos. Tu qui authorem & exemplar vitæ tuæ sumere debebas Deum, secundum illud. *Et eritis filij Altissimi, quia ipse benignus est super ingratos, & malos.* Estote ergo misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Et Matth. *Perfecti sicut perfectus est:* Sed quid dico te imitari ethnicos, cum illis longè sis inferior. Aristides licet innocens missus in exilium, ingrata civitati bene precatus est: Socrates, & Phocion dum cicutam biberent, ille quidem civibus suis ignovit, hic filio præcepit ne hanc patris injuriam ulcisceretur. Tu melioribus instructus præceptis ne tantum quidem præstare potes? licuerit Iudæo, dentem pro dente, oculum pro oculo repetere, & lege Talionis uti: sed cum Christiano majora proposita sint præmia, cur non etiam majora certamina? Certè quidem post tot exempla in veteri, & in novo Testamento, quid non debes præstare? sed post Christi exemplum quò non debes virtutem tuam promovere? *Inspice, & fac secundum exemplar quod tibi in monte*

monte monstratum est. Quid non ille à suis pertulit post tot oblata beneficia, post tot collatas gratias? Tu nondum ad motem innocens damnatus es, nondum Cruci affixus: sed ne venditus quidem nec flagellatus, nec illusus. Quàm multa tibi toleranda sunt, ut ad eius imitationem per venias? sed hæc omnia ad eius Humanitatem pertinuerint: Nonne & Divinitatis ipsius tibi ostensa sunt exempla? Tunc id dedigneris, quod vel ipse Deus non dedignatur? Tunc majoris es juris? an majoris dignitatis? an plus offensus? ille patienter ferat, tu non patiaris? Ille ignoscat, tu vindices, ac ulciscaris? Quomodo Patrē appellabis, cui nullā in re vis esse simills? An ille per ignaviam illatas sibi injurias dissimulat, an patitur ex impotentia, & infirmitate? aut non magis potentia, & misericordia? Hoc nimirum est esse Deum: Hoc est esse omnium Patrem, hoc est esse omnium Dominum: unde sic canit Ecclesia. Deus qui omnipotentiam tuam parcendo maximè, & miserando manifestas. Et dicitur Sapient. 11. *Misereris omnium quia omnia potes.* An tu in contrarium, sola ultione teputabis invictum, & fortem? *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?* Quam afferes Deo excusationem, cum te modis omnibus ad parcendum impulerit: minis, sed quantis? mercede, sed quali? exemplo, sed quam illustri? doctrinā, sed quam solida, & manifesta? exhortatione, sed quā vehementi? Certè majores minas intentare non potuit, negatione veniæ: neque enim parceret, nisi parcas, immò

hac tibi conditione parcit: & in oratione quā veniam petis, hanc quoque conditionem apponit: *dimitte sicut dimittimus: immò etiam revocationem veniæ minatur, nisi ignoscas: unde parabola de decem milium debitore. Ita Pater meus caelestis faciet vobis, nisi remiseritis unusquisque proximo suo de cordibus vestris.* Unde sanctus Chrysostronus concludit, nihil esse pejus injuriarū recordatione, quod non solum veniam delictorum impediatur, quia nullam habet excusationem, sed etiam quod datam veniam revocet. Quid memorè iudiciū, quid carcerè, quid gehennam ignis, quid vincula, quid tortorè, quid externas & æternas tenebras, & veniæ desperationē, & satisfactionis rigorè, donec reddat usque ad novissimum quadrantem? Item nec majorem mercedem proponere potuit, nempe remissionem omnium delictorum, etiamsi debeas decem mille talenta: Quod enim vix potes fusis ubertim lachrimis, multis laboribus, & ærumnis, & gravi pœnitentia consequi, illud parvæ injuriæ remissione consequi potes: Ad hæc filiationem Dei pollicetur, amorem ipsius, perfectam charitatem, & divinæ perfectionis imitationem: hæc est enim illa via sublimis, de qua Apost. 1. Cor. cap. 12. *Excellentiorem viam vobis demonstro.* Insuper fiduciam in die Iudicij, & misericordiæ certitudinem, uti supra diximus. Iam quibus exemplis in utroque testamento, in veteri, & in novo: sed præcipuè Christi Domini, dicente Apost. ad Coloss. 3. *Donantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam: sicut & Dominus donavit*

vit vobis, ita & vos. Immo & ipſius Dei, ut ſit filij Patris veſtri, qui in cœlis eſt: ut te pudeat non feciſſe, quod ante te multi fecerunt: ut pudeat id te non pati, quod ipſe Chriſtus diſſimulavit, & quod ipſe Deus, tot beneficijs quotidie proſequitur. Quod pertinet ad doctrinam, de quibus non te erudijt? Quomodo injuriam ferre debeas, & odium, & maledicta: Si enim te oderit inimicus, juberis amare eò uſque ut eum ad te redamandum deducas: Si putet ſe offenſum, vade prior, & reconciliare cum eo rebus omnibus alijs dimiſſis, & licet paratus ſis ſacrificare, deferre ſacrificium & hoſtiam ante ipſum altare, & accurre ad reconciliationem: Si maledicit, benedicas: Si perſequitur, pro eo fundas orationem: Si alapam impingat, alteram maxillam porrigas: Si rapit tunicam, des ei etiam pallium: Si cõgit te ire ſtadium unum ſecum, pergas etiam duo ſtadia: Si trahit in judicium, ne litiges cum eo: ac licet ſit adverſarius,

conſentias cum eo etiam in viâ, ut nihil planè ſit, in quo inimicum non ſeras. Iam quæ ſuavior & efficacioreſ exhortatio eſſe poteſt, quam Patris ad filios, quã Domini ad ſervos? Ita te modis omnibus convincit, ut ignoſcas, ut parcas, ut non vindices, ut non oderis, ut patiaris, ut prævenias, ut diligas, ut ames, ut ores, ut benedicas, ut beneficias, & vindicas in bono malum. Si poſt tot ſalutis modos te charitas divina non tangit, neſcio quibus rebus tangi poſſis, & commoveri; & ſi tot amoris ignibus non ardes, neceſſe eſt ut æterno odio, & æternis ignibus ardeas in gehennâ. Fœlix ille in quo amorem Divinum nullæ injuriæ, nulla odia poterunt extingueri: Qui ſic diligit, Deus illum uti filium diligit, quod ſi filius erit, certè etiam erit & hæres regni, cœleſtis ſcilicet, & æterni; ad quod nos perducatur Pater, Filius, & Spiritus ſanctus.
Amen.